EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 27.7.2016.
COM(2016) 517 final

Ieteikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Spānijai piemēro naudas sodu par to, ka nav veikti efektīvi pasākumi, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta problēmu

Ieteikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Spānijai piemēro naudas sodu par to, ka nav veikti efektīvi pasākumi, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta problēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1173/2011 par efektīvu budžeta uzraudzības īstenošanu eurozonā un jo īpaši tās 6. pantu,

tā kā:

(1) Padome ar 2016. gada 12. jūlijā pieņemto lēmumu noteica, ka Spānija nav rīkojusies efektīvi, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu saskaņā ar Līguma 126. panta 7. punktu.

(2) Pēc Padomes lēmuma saskaņā ar Līguma 126. panta 8. punktu par to, ka Spānija nav rīkojusies efektīvi, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu, Komisijai būtu jāiesaka Padomei piemērot Spānijai naudas sodu.

(3) Spānijai piemērojamajam naudas sodam principā būtu jābūt 0,2 % no tās IKP iepriekšējā gadā, bet šo summu var samazināt vai atcelt, pamatojoties uz ārkārtas ekonomiskajiem apstākļiem vai pēc attiecīgās dalībvalsts pamatota lūguma.

(4) Spānijas IKP 2015. gadā bija EUR 1081,19 miljardi. 0,2 % no minētā IKP atbilst EUR 2162,38 miljoniem.

(5) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1173/2011 2. panta 3. punktu "ārkārtēji ekonomiskie apstākļi" ir apstākļi, kad valsts budžeta deficīta pārsniegums pār atsauces vērtību ir uzskatāms par ārkārtas pārsniegumu saskaņā ar LESD 126. panta 2. punkta a) apakšpunkta otro ievilkumu un kā noteikts Regulā (EK) Nr. 1467/97. Saskaņā ar minēto regulu šāds pārsniegums ir ārkārtējs, ja to izraisa i) kādi ārkārtēji apstākļi ārpus attiecīgās dalībvalsts kontroles un ja tie ievērojami ietekmē vispārējās valdības finansiālo stāvokli, vai ii) ja to iemesls ir nopietna ekonomikas lejupslīde, proti negatīvs gada IKP izaugsmes rādītājs vai kumulatīva ražošanas pazemināšanās ilgstošā laika posmā, kad pastāv ļoti zema gada IKP apjoma izaugsme attiecībā pret izaugsmes potenciālu.

(6) Saskaņā ar novērtējumu par iepriekšminēto apstākļu attiecināmību uz Spāniju, ir izdarīti šādi secinājumi.

- Pēc desmit sekojošiem ceturkšņiem, kuros reālā IKP izaugsme bija negatīva, Spānijā ekonomikas izaugsme atsākās 2013. gada trešajā ceturksnī. Reālā IKP izaugsme sasniedza 1,4 % 2014. gadā un palielinājās līdz 3,2 % 2015. gadā. Saskaņā ar atjauninātu Komisijas prognozi 2016. gadam reālā IKP izaugsme ir gaidāma 2,9 % apmērā 2016. gadā. Tas ir pārskatīts pieaugums 0,3 procentpunktu apmērā salīdzinājumā ar Komisijas 2016. gada pavasara prognozi, kā pamatā ir augstāks nekā plānotais publiskais un privātais patēriņš gada pirmajā ceturksnī. Līdz ar to nav notikusi nopietna ekonomikas lejupslīde laikposmā, uz ko attiecas Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikums (t.i., 2013.-2016.).

- Turklāt nav bijuši neparasti notikumi ārpus valdības kontroles, kas varēja būtiski ietekmēt publiskās finanses laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam. Lai arī Spānijas inflācija bija negaidīti zema un 2014. gadā pat negatīva, tās ietekme uz publiskajām finansēm nebija būtiska, jo to lielākoties kompensēja lielāks reālā IKP pieaugums nekā bija paredzams, ko veicināja strauja darbavietu radīšana, un lieli nodokļu ieņēmumi pieauguma struktūrā vēl vairāk samazināja deficītu.

(7) Tādējādi nepastāv ārkārtas ekonomiskie apstākļi, kas pamatotu naudas soda summas samazināšanu.

(8) Spānija 2016. gada 13. jūlijā iesniedza Komisijai pamatotu lūgumu, lai tā ieteiktu Padomei noteikt naudas soda summu nulles līmenī. Savu lūgumu Spānija pamatoja šādi:

(9) Spānija atgādina par saviem svarīgajiem sasniegumiem, neraugoties uz sarežģītajiem ekonomikas apstākļiem, īstenojot tālejošu reformu darba programmu, kas izrādījās izšķiroša, lai atbalstītu ekonomiskās darbības spēcīgu atgūšanos un darbavietu izveidi, kā arī kumulatīvās nelīdzsvarotības novēršanu. Tā arī norāda uz krīzes sākumā īstenotajiem būtiskajiem fiskālajiem centieniem un negatīvo ietekmi, ko zema un pat negatīva inflācija radījusi uz fiskālās korekcijas procesu, kā arī uz ekonomiku kopumā. Tiek minēti arī ar metodiku saistīti jautājumi attiecībā uz pašreizējās metodikas iespējamo nespēju novērtēt atbilstību Stabilitātes un izaugsmes paktam, lai ņemtu vērā negatīvās inflācijas sekas vai lai precīzi izmērītu IKP izaugsmes potenciālu Spānijas gadījumā. Visbeidzot, tā ziņo par pasākumiem un saistībām, kas veiktas, lai samazinātu valsts budžeta deficītu 2016. gadā, un atkārtoti apstiprina saistības novērst pārmērīgu budžeta deficītu līdz 2017. gadam.

(10) Iepriekšminēto argumentu novērtējuma rezultātā var izdarīt turpmākminētos secinājumus.

(11) Spānijas ekonomikā pēdējos gados ir notikušas būtiskas pārmaiņas, arī pateicoties reformām, kas veiktas sarežģītos ekonomikas apstākļos, kas palīdzēja atvieglot esošās neelastības darba un produktu tirgū. Finansiālās palīdzības programmas veiksmīga pabeigšana finanšu iestāžu rekapitalizācijai Spānijā 2014. gada sākumā un paralēli veiktās apjomīgas strukturālās reformas radīja stabilu pamatu ekonomikas atveseļošanai. Arī pēc programmas pabeigšanas Spānija turpināja īstenot strukturālās reformas, tostarp maksātnespējas regulējuma reformu, banku sektora pārstrukturēšanas pilnveidošanu, valsts pārvaldes reformu un neatkarīgas fiskālās padomes kritēriju izveidi. Pateicoties monetārajai politikai un pastiprinātai eurozonas pārvaldības struktūrai, atsākās kapitāla ieplūde un uzlabojās finanšu stāvoklis. Atsākoties izaugsmei 2013. gada otrajā pusē, sākās arī iekšējā un ārējā līdzsvarošana, ko atbalstīja arī reformu virzīts konkurētspējas pieaugums. Līdz ar ekonomikas atveseļošanos notika spēcīga darbavietu radīšana, ko veicināja pastāvīga darba algu mērenība un darba tirgus reformu ietekme. Neraugoties uz panākto ekonomikas līdzsvarošanā, ir jāturpina būtisku problēmu risināšana, jo privātā un publiskā parāda aizvien augstais līmenis, kas atspoguļots neto ārējo saistību ļoti augstajā līmenī pakļauj valsti riskiem, ko rada izmaiņas tirgus noskaņojumā, un aizvien augstais bezdarba līmenis kavē ekonomikas korekciju.

(12) Lai arī Spānija nerīkojās efektīvi, lai novērstu pārmērīga budžeta deficītu atbilstīgi Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumam, būtu jāatzīst, ka Spānija bija jau īstenojusi apjomīgus fiskālos centienus, lai novērstu savu pārmērīgo budžeta deficītu 2012 gada budžetā un – mazākā apmērā – 2013. gada budžetā. Konsolidācijas pārgurums, uz ko norādīts Padomes 2016. gada 12. jūlija lēmumā, iestājās pēc būtiskiem fiskālajiem un strukturālajiem centieniem, kā arī sarežģītu ekonomikas apstākļu rezultātā, kas

ietekmēja sociālo kohēziju. Nenoliedzami, neraugoties uz ekonomikas spēcīgo atgūšanos kopš 2013. gada trešā ceturkšņa, Spānija aizvien saskārās ar nelabvēlīgiem ekonomiskajiem apstākļiem laikposmā, uz ko attiecas pēdējais Padomes ieteikums. Starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu sasniedza –8,5 % no potenciālā IKP 2013. gadā, un, lai gan notika strauja uzlabošanās, tā aizvien bija negatīva, proti, –4,0 % 2015. gadā. Bezdarba līmenis pieauga līdz 26,1 % 2013. gadā, un sociālā atstumtība un nevienlīdzība pasliktinājās krīzes sākumā, kā rezultātā 2014. gadā to cilvēku skaits, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, bija 29,2 %, kas bija viens no augstākajiem rādītājiem ES.

(13) Šajā saistībā, lai arī dažiem nesenajos gados veiktajiem pasākumiem bija negatīva tieša ietekme uz publiskajām finansēm, tās, iespējams, var veicināt izaugsmi un nodarbinātību vidējā termiņā līdz ilgtermiņā, kā arī publisko finanšu ilgtspējību. Sociālā nodrošinājuma iemaksu izņēmumi un atbrīvojumi veicināja pastāvīgu valdības budžeta deficītu, bet zināmā mērā atbalstīja sociālo kohēziju, jo attiecās uz cilvēkiem ar zemākiem ienākumiem, mazkvalificētiem darba ņēmējiem un jauniem pastāvīgiem darba līgumiem. Lai arī tās bija nepietiekami finansētas, 2014. gada beigās pieņemto nodokļu reformu mērķis bija padarīt nodokļu struktūru izaugsmei labvēlīgāku, kā arī uzlabot nodokļu pārvaldību un taisnīgumu.

(14) Atzinīgi tiek vērtēts tas, ka attiecībā uz 2016. gadu Spānijas pagaidu valdība ir veikusi deficīta samazināšanas pasākumus, ievērojot Komisijas 2016. gada 9. marta ieteikumu par pasākumiem, kas jāveic Spānijai, lai nodrošinātu tās pārmērīga budžeta deficīta savlaicīgu novēršanu. Jo sevišķi nolūkā īstenot noteikumus valsts tiesību aktos, lai panāktu fiskālo disciplīnu reģionālajās pašvaldībās, valdība 6. aprīlī pieprasīja 12 reģionālajām pašvaldībām apstiprināt budžeta apropriāciju samazinājumus, lai nodrošinātu atbilstību to budžeta deficīta mērķiem attiecībā uz 2016. gadu. Lai arī izdevumu samazinājumi 2016. gadam, ko līdz šim ir pieņēmušas minētās pašvaldības, lielā mērā atpaliek no plānotās summas, kas norādīta 2016. gada Stabilitātes programmā, Spānijas centrālā valdība ir apstiprinājusi aptuveni 0,2 % no IKP samazinājumiem budžeta apropriācijās. Spānijas pagaidu valdība 13. jūlijā paziņoja par apņemšanos īstenot turpmākus deficīta samazināšanas pasākumus. Attiecībā uz ieņēmumiem grozījumi uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā, kas jāpieņem, tiklīdz tiks izveidota jaunā valdība, ir paredzēti, lai kompensētu ieņēmumu zaudējumus aptuveni 0,5 % no IKP apmērā, kas plānoti 2016. gadā pēc izmaiņām, kas izdarītas uzņēmumu ienākuma nodokļa atsevišķu maksājumu regulējumā (*pagos fraccionados*), lai nodrošinātu, ka uzņēmuma ienākuma nodokļa ieņēmumi sasniegtu 2016. gada Stabilitātes programmā plānoto līmeni. Attiecībā uz izdevumiem, nosakot ātrāku datumu centrālās valdības fiskālā gada slēgšanai, kas pieņemts 14. jūlijā, var palīdzēt ierobežot izdevumus 2016. gada otrajā pusē. Tomēr šie pasākumi aizvien ir pakļauti būtiskiem īstenošanas riskiem, jo īpaši attiecībā uz to, vai parlaments laikus pieņem nepieciešamās izmaiņas uzņēmumu ienākumu nodokļa likumā, un to, vai tās būs pietiekamas, lai kompensētu paredzamo deficītu uzņēmumu ienākumu nodokļu ieņēmumos. Valdība ir arī apņēmusies veikt turpmākus pasākumus pret krāpšanos nodokļu jomā.

(15) Spānijas pamatotajā lūgumā Komisijai arī norādīta negatīvā ietekme, ko zema un pat negatīva inflācija radījusi uz fiskālās korekcijas procesu, kā arī uz ekonomiku kopumā. Kā apgalvots Padomes 2016. gada 12. jūlija lēmumā, inflācija Spānijā 2013.-2015. gadā (kas mērīta ar IKP deflatoru) bija patiešām daudz zemāka nekā pamata makroekonomikas scenārijā, kas bija ieteikuma pamatā (tas bija pat negatīvs 2014. gadā, proti, −0.4 %). Tomēr negatīvo ietekmi, ko izraisīja zemā vai pat negatīvā inflācija uz Spānijas fiskālajiem rezultātiem, lielā mērā kompensēja lielāka reālā IKP pieaugums, nekā bija paredzams.

(16) Spānija ir arī pieminējusi ar metodiku saistītus jautājumus attiecībā uz pašreizējās efektīvās rīcības metodikas iespējamo nespēju ņemt vērā negatīvās inflācijas sekas vai precīzi izmērīt IKP izaugsmes potenciālu Spānijas gadījumā. Attiecībā uz iespējamo nepietiekamo novērtējumu attiecībā uz strukturālajiem centieniem, kas veikti Spānijā, jāņem vērā, ka, novērtējot iespējamo izaugsmi, Komisija piemēro Padomes apstiprinātu kopīgi saskaņotu metodiku ražošanas funkcijas novērtējumam. Attiecībā uz negatīvās inflācijas ietekmi Komisija savā analītiskajā darbā atzīst, ka fiskālajai uzraudzībai saskaņotā metodika, un, pamatojoties uz nominālās bilances rādītāju korekciju, piemērojot potenciālās izlaides aplēses, var radīt strukturālo centienu nepietiekamu novērtējumu, ja pastāv negatīvas inflācijas šoks. Tomēr šo pieeju papildina tā dēvētā fiskālo centienu augšupēja pieeja, kas novērtē, vai ir sasniegti izdevumu jomā noteiktie mērķi un vai ir īstenoti plānotie diskrecionārie pasākumi ieņēmumu daļā. Pretstatā izmaiņām strukturālajā bilancē šī augšupējā pieeja, visticamāk, pārvērtēs fiskālos centienus pēc zemas inflācijas šoka. Spānijas gadījumā šādas augšupējas metodikas izmantošana norāda uz to, ka netika veikti kumulatīvie pasākumi laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam salīdzinājumā ar ieteiktajiem kumulatīvajiem strukturālajiem pasākumiem 3,0 % apmērā no IKP.

(17) Ņemot vērā Spānijas pamatoto lūgumu un ņemot vērā iepriekšējos punktus, jo īpaši būtiskās strukturālās reformas, ko Spānijas valdība ir veikusi kopš 2012. gada un kuras vēl tiek īstenotas, sarežģīto ekonomikas stāvokli laikposmā, uz ko attiecas Padomes 2013. gada jūnija ieteikums, deficītu samazinošas saistības, par kurām Spānijas pagaidu valdība paziņojusi tās pamatotajā lūgumā, kā arī ņemot vērā konsolidācijas pasākumus, kas ieviesti pēc Komisijas 2016. gada 9. marta ieteikuma par pasākumiem, kas jāveic Spānijai, lai nodrošinātu tās pārmērīgā budžeta deficīta savlaicīgu novēršanu, tiek uzskatīts par pamatotu atcelt naudas sodu 0,2 % apmērā no IKP,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Spānijai piemērojamais naudas sods 0,2 % apmērā no IKP par to, ka nav veikti efektīvi pasākumi, reaģējot uz Padomes 2013. gada 21. jūnija ieteikumu, ir atcelts.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Spānijas Karalistei.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs